

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

de gegevens invoert het nut daarvan? Zo niet, dan is de kans op workarounds groot. Deze reden is gesignaleerd, maar niet in de organisatorische context geïdentificeerd.

Al met al heeft Blijleven een verdienstelijk werk geschreven over een relevant en sociologisch fascinerend onderzoek. Zo fascinerend, dat het roept om een vervolg.

Jos Benders, NTNU, Departement voor Industriële Economie en Technologie Management (Trondheim), en KU Leuven, Centrum voor Sociologisch Onderzoek
E-mail: jos.benders@ntnu.no

Literatuur

- Buhl, H., & Richter, A. (2004). Downplaying model power in IT project work. *Economic and Industrial Democracy*, 25(2), 247-275.
- Lauwerijssen, A., & Benders, J. (2011). Workaroundmanagement: ERP-systemen continu optimaliseren. *M&O*, 65(1), 36-50.
- Vanlaere, L., & Burggraeve, R. (2013). *Gekkenwerk: Kleine ondeugden voor zorgdragers*. Tiel: LannooCampus.

Gekkenwerk: kleine ondeugden voor leraren

Vanlaere, L., Burggraeve, R., & Janssens de Bisthoven, N. (2017). *Gekkenwerk: Kleine ondeugden voor leraren*. Leuven: Lannoo Campus. ISBN 9789401438001, 159 pag.

In dit boek pleiten een ethicus, een moraaltheoloog en een coach/psychotherapeut ervoor dat leraren vooral niet proberen De Voorbeeldige of Heldhaftige Leraar te zijn. De erkenning dat kleine ondeugden zoals antipathie of wankelmoedigheid (het ook niet meer weten) realiteit zijn in de schoolpraktijk en het oordeelkundig ermee omgaan, kunnen in hun ogen juist een hefboom zijn tot beter leraarschap. Immers, wat kunnen vakbekwame leraren bereiken als ze niet in staat zijn om vanuit hun menselijkheid in relatie te treden met leerlingen, collega's, ouders en anderen? Leraren worden onvermijdelijk geconfronteerd met situaties waarop geen pedagogisch gepast of juist antwoord aanwezig is en zullen dan moeten zoeken naar een antwoord in een ethische verhouding tot de ander. Als leraren zich zo engageren in relatie tot anderen, is het juist mogelijk dat zij die anderen laten openbloeien.

De uitwerking van dit ethisch perspectief gebeurt in zes hoofdstukken die elk een kleine ondeugd uitlichten: antipathie (weezin voor een ander zoals leerlingen met opzichtige tatoeages), wankelmoedigheid (twijfelen omdat je het ook niet zo gauw weet), middelmatigheid (ook maar een mens zijn; werken met eigen mogelijkheden en beperkingen), hypocrisie (niet altijd zeggen wat je denkt), woede (vanwege miskenning of onrechtvaardige behandeling), en professionele ongehoorzaamheid (selectief en flexibel met de regels omgaan met het doel de organisatie te verbeteren). Elke kleine ondeugd wordt herkenbaar beschreven met voorbeelden uit de onderwijspraktijk. Een ondeugd wordt als ondeugd geduid vanuit persoonlijke en professionele achtergronden. De worsteling ermee om te

gaan en de negatieve maar ook potentieel positieve effecten van een ondeugd worden besproken. Een positief effect is bijvoorbeeld dat wankelmoedigheid ook kan inhouden dat een leraar zich niet meteen door de eerste impuls laat leiden, maar de tijd neemt voor reflectie en tot een doordacht oordeel komt.

Het boek zal bij leraren veel herkenning opleveren. Het zal zeker uitnodigen tot reflectie, waarmee de auteurs bijdragen aan wat zij beogen, namelijk dat een leraar door reflectie op eigen gevoelens en gedrag persoonlijk kan groeien. In dit personalistische perspectief ligt echter ook een beperking. De casuïstiek wordt voornamelijk geanalyseerd vanuit de vraag hoe de individuele leraar met kleine ondeugden kan omgaan. Daarmee sluiten de auteurs aan bij de dominantie van de individuele professional in de onderwijspraktijk. Professionaliteit in bredere zin waarbij die professionaliteit ook betrekking heeft op het collectief van leraren en school ontbreekt (uitgezonderd hoofdstuk 6) of komt slechts naar voren in functie van bijvoorbeeld de rol die een collega kan vervullen in de individuele reflectie op de omgang met een ondeugd. Vanuit een bredere benadering van professionaliteit zou het interessant zijn geweest als de auteurs aandacht hadden besteed aan de rol die een professionele cultuur in de school kan vervullen in het omgaan met kleine ondeugden (elkaar steunen en aanspreken) en de bijdrage die leiderschap kan bieden door kwetsbaar voorbeeldgedrag en het stimuleren van professionele ontwikkeling, coaching en intervisie.

Los van de vraag of de auteurs met hun boek een wetenschappelijke ambitie hebben, is het een aanrader voor onderzoekers die iets willen begrijpen van het handelen van leraren en de dilemma's waarmee zij in hun dagelijkse onderwijspraktijk moeten dealen.

Peter Leisink, departement Bestuurs- en Organisationswetenschap, Universiteit Utrecht

E-mail: P.L.M.Leisink@uu.nl